

REGIMUL COMUNIST ÎNTRE 1965-1989 ÎN DIFERITE FORME DE REALIZARE A PROCESULUI DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE (LECTȚIA CLASICĂ)

Carmen BALCANU, Sorin BALCANU*

THE COMMUNIST REGIME BETWEEN 1965 AND 1989 IN DIFFERENT FORMS OF ACCOMPLISHING TEACHING, LEARNING, EVALUATION (CLASSIC LESSON) (Abstract)

The task of historian is that, from documents and reliable information, to be as close as possible to the truth, while being aware that judgments on historical truth will never be one. This is revealed today in Romanian society, which, even if they are over 20 years from removing communist dictatorship opinions are still divided in many ways.

Starting from the fact that the study of history is fundamental in education and training young generations, but considering also that the history we studied in school differs from other "histories", authors of the article propose a new method of teaching the lesson "Nicolae Ceausescu's – national-communist regime" of curricula for the eighth grade of gymnasium, based on the school curriculum, as an optional program on "Communism in Gorj county (1971-1989)", which can be adapted both the secondary school and the high school in any county from Romania.

Our teaching project is trying to avoid turning the lesson into a rigid activity, focusing on attracting students to practical work, training skills analysis of documents and reasoning to formulate opinions, conclusions.

Theme of proposed optional refers to a period in recent history that has left deep scars in society, mentalities with issues still to be decoded, the opinions and different points of view on contemporary assessments. The authors propose besides knowledge and analysis of events, historical facts, also students can read, understand, and appreciate how the man was seen and perceived by the communist ideology, what kind of personality must have "new man", and starting from here to understand that fundamental rights must be respected not only stated and manifestation of civic attitudes can avoid other historical accidents.

Keywords: *communism, Ceaușescu era, cult of personality, cultural revolution*

* Profesor Liceul Tehnologic Bilteni, Gorj , Profesor Școala Gimnazială "Pompiliu Marcea" Tg-Jiu, Gorj

Istoria ocupă un loc important în ansamblul disciplinelor școlare, în procesul de formare a tinerei generații. Acest lucru se datorează pe de o parte faptului că obiectul cunoașterii istorice este reprezentat de reconstruirea trecutului sub toate aspectele sale (economic, social, politic, cultural, ideologic), iar pe de altă parte datorită valențelor educative, formative și prezenței istoriei în viața cotidiană.

Istoria studiată în școală are caracteristici care o diferențiază de alte „istorii”, în mod deosebit de cea academică: are scop civic, vârsta elevilor afectează selecția conținutului și a modalităților de realizare, este influențată de „așteptările” societății în domeniul politic. Pornind de la ideea că școala nu este singura care oferă surse de cunoaștere în domeniul istoriei și de la faptul că demersul pedagogic trebuie centrat pe elev, modalitățile de realizare a actului didactic astăzi s-au diversificat.

Cel mai utilizat mod de organizare a procesului de învățământ instituționalizat este sistemul de învățământ pe clase și lecții. Modificările fundamentale față de structura inițială și modul de articulare a secvențelor de instruire au fost determinate de următorii factori: **scopul educativ** (obiectivul fundamental al desfășurării procesului de predare-învățare); **organizarea conținutului instruirii**; **modul de grupare**; **relațiile dintre subiecții instruirii, dintre aceștia și cadrul didactic**; **preponderența activităților frontale, grupale sau individuale**; **modul de evaluare uzitat preponderant** (formativă/sumativă) etc.

Lecția este forma organizatorică principală în care se desfășoară activitatea de predare-învățare, variantele structural-funcționale ale acesteia fiind impuse de obiectivele instruirii, conținuturile (cognitive, afectiv-voliționale, psihomotrice, trăsăturile de personalitate și caracter) prin intermediul cărora se vor atinge obiectivele, resursele materiale și umane disponibile¹.

Definirea conceptului de lecție presupune depășirea cadrului fixat prin etimologia cuvântului: *lectio*, în limba greacă, înseamnă: a citi cu glas tare, a audia, a lectura, a medita. Perspectiva curriculară (re)-orientează această „activitate a elevilor desfășurată sub îndrumarea profesorului” la nivelul corelației profesor-elev care evidențiază, pe de o parte, necesitatea profesorului de „*a lectura esențialul*”, iar pe de altă parte, posibilitatea formativă a elevului, de „*a medita eficient*”, înaintea lecției și ca *efect* al lecției².

Tipul de lecție este un mod de constituire și însușire a lecției, determinat de obiectivul fundamental urmărit. Lecția nu este o activitate didactică rigidă, ci complexă, un model flexibil proiectat, pornindu-se de la obiectivul fundamental, în funcție de care este numită fiecare categorie de lecție. Variabilele ce intervin în alegerea tipului de lecție sunt:

- conținutul instruirii;
- gama obiectivelor operaționale;
- analiza diagnostică preliminară a resurselor umane și materiale;

¹ Ioan Jinga, Elena Istrate (coordonatori), *Manual de Pedagogie*, București, Editura All, 2008, p. 310.

² Sorin Cristea, *Dicționar de Pedagogie*, Chișinău-București, Editura Litera internațional, 2000, p. 213.

- strategiile și metodologiile proiectate;
- locul de desfășurare;
- stilul de predare.

Proiectarea activității didactice este un proces de anticipare sistemică, rațională, a ceea ce dorește profesorul să realizeze cu elevii într-o perioadă de timp (proiectul, planificarea anuală, planificarea semestrială). Aceasta oferă o viziune de ansamblu, o perspectivă asupra predării disciplinei de învățământ (asupra istoriei)³.

Proiectarea lecției asigură rigoare activității didactice, eficiență activității de predare-învățare. Alcătuirea proiectului didactic solicită gândire și pregătire metodică și științifică, o anticipare amănunțită a ceea ce va trebui să realizeze profesorul în clasă. Conturarea actului didactic, materializat prin proiectul de lecție (proiect de tehnologie didactică) previne și elimină erorile în activitatea didactică, asigură eficiența lecției, încadrarea activității didactice în timpul stabilit de programa școlară. Pentru o alcătuire corectă a unei lecții de istorie, profesorul trebuie să cunoască elementele de bază ale conținuturilor didactice, ale principiilor procesului de învățământ și tehnologiei didactice și clasa de elevi, să dispună de capacitatea de a anticipa acțiunile didactice. Proiectul didactic stabilește în detaliu desfășurarea lecției, spre deosebire de planul lecției, care este schematic și sumar⁴.

Libertatea de decizie la nivelul școlii este consonantă cu democratizarea societății și reprezintă o șansă de adecvare la un sistem deschis, cu opțiuni multiple. Realizarea unor opțiuni pentru aprofundarea sau extinderea unor problematici din programa școlară se bucură astăzi de aprecierea majorității elevilor, bineînțeles în funcție de tematică, obiective și modalități de realizare. Realizarea unor opțiuni vizând problematici ale istoriei locale reprezintă un element de aprofundare a unor subiecte generale ale istoriei naționale, cunoașterea unor specificuri locale și un element de atragere spre cunoaștere a elevilor. Alcătuirea unui astfel de opțional trebuie să fie realizată într-o programă riguros științifică, dând în același timp câmp de acțiune elevului, intereselor sale, posibilității formării unor deprinderi de cercetare, descoperire, analiză și sinteză, de formare a unor convingeri și valori.

Prezentăm mai jos două modalități de studiere a comunismului în școală, modul de realizare a unei lecții conform programei școlare și modalitatea de realizare și aplicare a unui opțional pe baza curriculumului la decizia școlii.

Proiect didactic al lecției

TEMA: Regimul naționalist-comunist al lui Nicolae Ceaușescu

NR. ORE: 2 h

CLASA: a VIII-a

TIPUL LECȚIEI: Sistematizarea, consolidarea și asimilarea de noi cunoștințe

INFORMAȚIA DIAGNOSTICĂ: Elevii au cunoștințe din lecțiile anterioare despre regimul comunist

³ Ștefan Păun, *Didactica Istoriei*, București, Editura Corint, 2003, p. 105-106.

⁴ *Ibidem*, p. 108.

SCOPUL LECȚIEI: Dobândirea de noi cunoștințe despre regimul comunist în timpul lui Nicolae Ceaușescu

COMPETENȚE SPECIFICE:

1.2. Utilizarea termenilor istorici specifici desfășurării evenimentelor în timpul regimului comunist (1965-1989) și folosirea lor în comunicarea scrisă sau orală

2.3. Studiarea unor materiale din care să extragă principalele caracteristici ale regimului Ceaușescu, cauzele și efectele măsurilor luate de acesta (lucrul în echipă implică relaționarea pozitivă dintre elevi)

3.6. Localizarea în spațiu și precizarea în timp a evenimentelor din perioada comunistă prin citirea hărții și alcătuirea unei axe cronologice care să cuprindă evenimentele importante

3.8. Analizarea unui eveniment sau fenomen considerat important, a cauzelor și consecințelor acestuia pe baza surselor istorice (cultul personalității)

3.10. Formularea unor opinii personale despre cultul personalității

Nr. crt.	Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
1	Etapa destinderii 1965-1971: -relativa liberalizare internă și externă -continuă politica de destalinizare începută de Gheorghiu Dej -o nouă Constituție -se ampliază industrializarea forțată -creșterea nivelului de trai -contacte cu Occidentul	1.2 2.3 3.6 3.8 3.10	-definirea termenilor istorici: dizident, propagandă, revoluție culturală, industrializare forțată, cultul personalității și elaborarea unor propoziții cu caracter istoric -studiul unor materiale din care să se extragă principalele caracteristici ale celor două perioade, cauzele și efectele deciziilor lui Nicolae Ceaușescu -formularea unor opinii cu privire la cultul personalității și la mișcările de protest împotriva regimului -utilizarea internetului pentru a obține imagini din epoca Ceaușescu cu ajutorul cărora să se illustreze cultul personalității	-umane: clasa de elevi organizată pentru lucrul individual și pe grupe -de timp: 2 ore -materiale: manual, harta României, dicționar de termeni, material oferit de profesor (schița lecției și surse istorice), fișe de lucru I și II, calculator -metode și procedee: conversația, analiza și interpretarea surselor, organizator grafic, ciorchinele, diagrama Venn, lucrul pe grupe și individual	-observarea sistematică -completarea fișelor de lucru -test de evaluare -temă pentru acasă -eseu: <i>Bilanțul regimului comunist în România</i>
2.	Etapa revoluției culturale și a declinului economic (1971-1989); neostalinismul: -continuarea industrializării forțată -instaurarea dictaturii familiei Ceaușescu -creșterea datoriei externe -adâncirea crizei alimentare -elaborarea programului de sistematizare a satelor -falsificarea istoriei -cultul personalității -„omul nou” -izolarea diplomatică -mișcări de protest împotriva regimului				

SCENARIUL DIDACTIC

(descrierea activității didactice)

ORA I

EVOCARE: Profesorul face prezența și asigură condițiile necesare desfășurării lecției (5 min).

După ce a scris titlul noii lecții pe tablă, profesorul împarte elevilor, organizați în grupe de lucru de câte 4 persoane, materialul pregătit: sursele istorice, fișele de lucru. Pe baza informațiilor din manual a materialului primit și a sugestiilor profesorului, fiecare grupă trebuie să completeze parțial fișa de lucru nr. I (20 min.).

REALIZAREA SENSULUI: Pe baza informațiilor obținute de la fiecare grupă se completează de către elevi schema lecției pe tablă după următorul model (10 min):

A. Etapele perioadei Ceaușescu 1965-1989

B. Trăsături specifice etapei 1965-1971

- politică internă
- politică externă

REALIZAREA FEED-BACK-ULUI: Elevii trebuie să completeze parțial fișa de lucru nr. II care cuprinde un ciorchine structurat – Regimul comunist 1965-1989 (10 min). Profesorul le solicită elevilor să realizeze un colaj cu imagini din perioada „epocii Ceaușescu”, utilizând internetul.

ORA II

EVOCARE: Profesorul face prezența și asigură condițiile necesare desfășurării lecției (5 min.). Elevii continuă completarea fișei de lucru nr. I (15 min.).

REALIZAREA SENSULUI: Pe baza informațiilor obținute de la fiecare grupă elevii continuă completarea schemei lecției, după următorul model (15 min.):

C. Trăsături specifice etapei 1971-1989

- politica internă
- politica externă

D. Caracteristici ale cultului personalității lui Ceaușescu

REALIZAREA FEED-BACK-ULUI: Elevii continuă completarea fișei de lucru nr. II. (10 min.)

Profesorul anunța tema pentru acasă – prezentarea unor opinii proprii cu privire la cultul personalității. De asemenea elevilor le sunt anunțate temele pentru testul de evaluare de ora viitoare, iar pentru perioada de evaluare semestrială au ca sarcină să realizeze un eseu cu tema: *Bilanțul regimului comunist în România*. (5 min)

BIBLIOGRAFIE: Manuale de istorie clasa a VIII-a, Ed. Teora, Ed. Humanitas, Ed. Sigma.
Georgescu Vlad, *Istoria românilor*, București, Ed. Humanitas, 1995.
Novac Maria Magdalena, Dumitrescu Anca Luminița, *Istoria românilor din anul 1821 până în prezent*, București, Ed. Teora, 1999.
Stamatescu Mihai și alții, *O istorie a comunismului în România*, Iași, Editura Polirom, 2009.

SURSE

1. „Avem tot ce ne trebuie pentru îndeplinirea misiunii istorice pe care și-a luat-o regimul nostru democratic, forțele noastre democratice; lichidarea înapoierii noastre economice, transformarea României într-o țară industrial-agrară și asigurarea unui nivel de trai ridicat maselor muncitoare.”
(Gh. Gheorghiu-Dej, Raportul politic al C.C. la Congresul P.M.R., feb. 1948)
2. „În societate, în conștiința oamenilor au rămas unele maladii ale trecutului. De aceea, activitatea politico-educativă trebuie să combată cu fermitate ideologiile burgheze, mistice, tendința de a trăi fără muncă [...] făurirea omului nou presupune o luptă hotărâtă, exigentă, împotriva tuturor acestor conștințe și mentalități înapoiate.”
(N. Ceaușescu, Cuvântare la Consfătuirea de lucru pe probleme organizatorice și politico-educative din aug. 1983)
3. „Cultul personalității a atins în România un moment nemaiîntâlnit la alte popoare: șeful statului, N. Ceaușescu, a devenit membru activ, titular al Academiei Române. [...] soția sa Elena, devenită cu an în urmă academician [...] au stat alături de [...] oameni de cultură care au îmbogățit patrimoniul cultural, național, universal cu contribuții științifice de mare valoare. Această alegere este [...] o adevărată jignire adusă științei și culturii române...”
(Florea Stănculescu, *Mentalități și istorie*, Bacău, Ed. Fundația Cancicov, 1998)

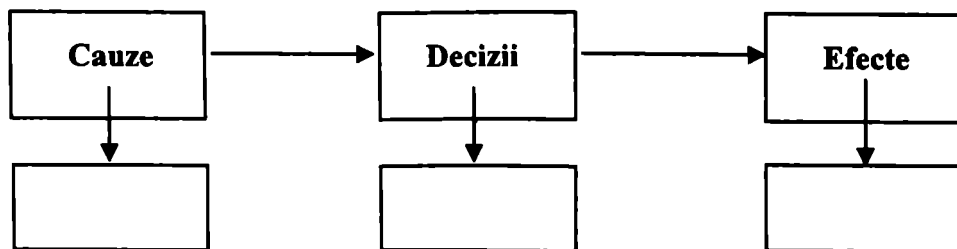
Fișa de lucru nr. I

I. Cu ajutorul dicționarului și al manualului definiți următorii termeni și elaborați propoziții cu caracter istoric: revoluție culturală, industrializare forțată, propagandă, cultul personalității.

II. Pe baza informațiilor din manual și din materialul primit completați organizatorul grafic de mai jos cu informația necesară:

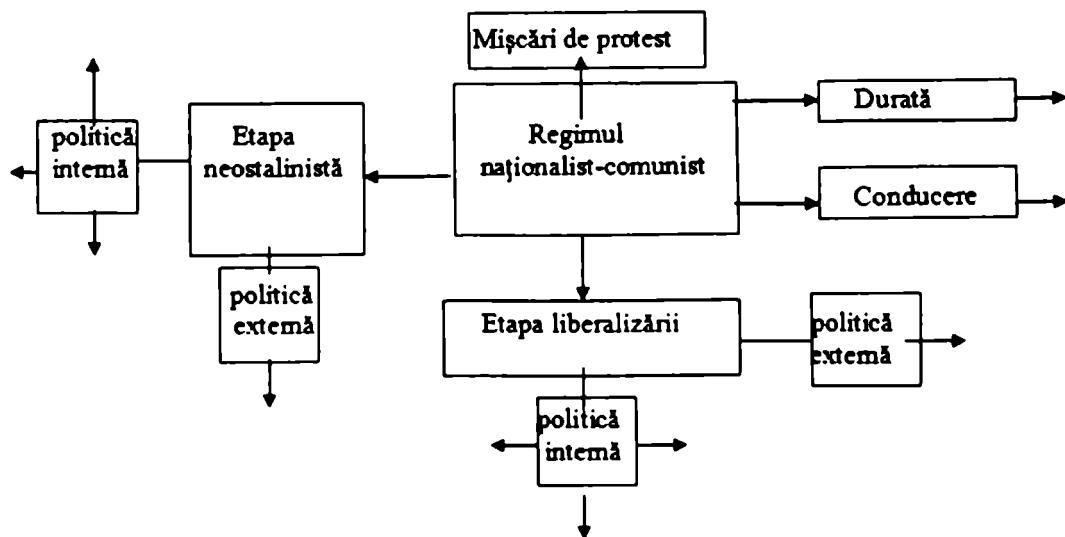
Aspecte	Regimul naționalist-comunist	
Durată	Etapa I	Etapa II
Caracteristica esențială		
Politică internă		
Politică externă		

III. Realizați un exercițiu de tip „cauză-efect” referitor la măsurile economice și politico sociale impuse de Nicolae Ceaușescu

Fișa de lucru nr. II

Completați individual ciorchinele structurat de mai jos:

TEST DE EVALUARE

I. Completați spațiile punctate cu termenii corecți din lista de mai jos: democrație, succesiune, destindere, lider, moștenire, partid.

Moartea lui Ghe. Gheorghiu-Dej a deschis problema la conducerea P.C.R. Nicolae Ceaușescu a ajuns conducător al cu toate că Dej desemnase un alt comunist. După alegerea lui Ceaușescu, în România s-a instaurat o perioadă de relativă

2p.

II. Definiți următorii termeni și elaborați propoziții cu caracter istoric: Industrializare forțată, propagandă, dizidență.

3p.

III. Citiți cu atenție textul de mai jos și răspundeți la întrebări:

„Confrunțați cu măsurile severe de austeritate pe care le-a introdus Ceaușescu pentru a plăti datoria externă, cei mai mulți dintre români au început să-și pună insistent întrebarea dacă autonomia a meritat sacrificiul. În momentul

vizitei lui Gorbaciov în România, în mai 1987, s-a produs o remarcabilă întoarcere de 180 de grade în perceperea de către români a Uniunii Sovietice și a relațiilor acesteia cu România.” (D. Deletant, România sub regimul comunist)

1. Transcrieți din text care este întrebarea pe care și-o puneau Românii la sfârșitul anilor '80. 1p.
2. Precizați 4 măsuri de austeritate impuse de regimul ceaușist pentru a putea plăti datoria externă. 2p.
3. Numiți orașul în care a izbucnit o revoltă anti-comunistă în anul vizitei lui M. Gorbaciov în România. 1p.

Notă: 1p se acordă din oficiu

BAREM DE CORECTARE

I. Se acordă 0,5 puncte pentru fiecare din termenii listei folosiți corect – succesiune, partid, lider, destindere. $0.5 \times 4 = 2p.$

Total 2 puncte

II. Se acordă 0,5 puncte pentru fiecare definiție corectă. $0,5 \times 3 = 1,5p.$

industrializare forțată = acțiune a regimului comunist prin care s-a încercat transformarea României dintr-o țară agrară într-o țară cu o puternică industrie mecanizată, neglijându-se investițiile în agricultură

propagandă comunistă = activitate desfășurată de comuniști prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă prin care se urmărea atragerea oamenilor de partea regimului

dizidență = deosebire de opinii, dezacord în raport cu majoritatea, care poate provoca rupturi în societate sau într-un partid

Se acordă 0,5 puncte pentru fiecare propoziție corectă din punct de vedere istoric. $0,5 \times 3 = 1,5p.$

Total 3 puncte

- III. 1. Pentru transcrierea corectă din text a răspunsului „... dacă autonomia merită sacrificiul”. 1p.
2. Pentru precizarea corectă a oricăror 4 măsuri de austeritate luate de Ceaușescu pentru plata datoriei externe. 0,5x4=2p.
3. Pentru numirea corectă a orașului Brașov. 1p.

Total 4 puncte

Total = 9p+1p. oficiu= 10 puncte

C.D.S.: Comunismul în județul Gorj (1971-1989)

ARGUMENT

Educația valorilor și a atitudinilor este un subiect ce ține de preocuparea fiecărui grup social, fiecărei societăți și epoci istorice de a formula matricea unui sistem de valori care să-i confere identitate, rezistență, solidaritate. Dobândirea, recunoașterea și asumarea sistemelor de valori, formarea mentalităților se face prin modelare educațională, prin experiență socială, formarea deprinderilor de judecată și comportament.

Născuți după înlăturarea dictaturii comuniste, elevii de astăzi află primele lucruri despre perioada comunistă din cărți, din filme documentare. Este o perioadă istorică recentă, cu multe puncte de vedere și cu aspecte puțin descifrate, care a lăsat urme adânci în societate și mentalități. În școală, elevii trebuie să adâncească cunoștințele despre această perioadă, informațiile trebuiesc analizate pentru a crea o imagine cât mai apropiată de adevăr. Demersul trebuie să pornească de la ideea că în această parte a lumii, comunismul a fost o ideologie care a influențat puternic modul de viață. În a doua jumătate a secolului XX istoria județului Gorj a cunoscut specificul perioadei comuniste cu caracteristicile general-naționale, dar și anumite particularități locale.

Opționalul oferă elevilor de clasa a VIII-a sau a XII-a posibilitatea să cunoască trecutul județului nostru în „epoca Ceaușescu”, să poată judeca și forma atitudini din prisma adevărului, utilizând surse trecute și actuale. Identificarea aspectelor din trecut îi poate ajuta să înțeleagă prezentul. Din modul cum era văzut și perceput omul, drepturile și libertățile sale în epoca comunistă, va putea înțelege și milita pentru respectarea acestora ca valori fundamentale ale societății.

Obiectivele opționalului își propun să orienteze activitatea elevilor pe făgașul cunoașterii și înțelegerii evenimentelor și proceselor, pornind de la analiza critică a documentelor. Poate atrage elevii în mare măsură pentru obținerea și utilizarea de mărturii, documente, imagini, fotografii din epoca, cu ajutorul cărora se poate alcătui o bancă de date a comunismului în Gorj⁵.

⁵ Împotriva afirmației din „Argument” potrivit căreia educația pentru valori și atitudini ar fi obiectul propus de acest curs, în cele din urmă se evidențiază doar particularitățile locale ale județului Gorj în contextul regimului comunist (n.red.)

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Dezvoltarea vocabularului istoric în cadrul comunicărilor orale sau scrise**
- 2. Utilizarea informațiilor provenite din surse istorice primare și secundare referitoare la istoria locală**
- 3. Rezolvarea de probleme prin aplicarea metodelor, tehnicilor și procedurilor specifice istoriei**

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea raportului de identitate și diferență în relaționarea individului cu mediul social**
- înțelegerea rolului istoriei în viața prezentă și ca factor de predicție a schimbărilor**
- stimularea interesului pentru lecturi și investigații istorice**

COMPETENȚE SPECIFICE

- 1.1 Utilizarea termenilor istorici specifici perioadei comuniste în comunicarea scrisă sau orală**
- 2.1. Analizarea informațiilor din documente istorice în contexte variate**
- 3.1. Realizarea de referate, portofolii cu privire la evenimentele istorice locale specifice perioadei studiate**
- 3.2. Utilizarea instrumentelor specifice istoriei orale (interviuri, chestionare) pentru realizarea unor investigații istorice**

CONȚINUTURI:

I. Introducere.(1 oră)

I.1. Prezentarea izvoarelor istorice și a lucrărilor de istorie utile studiului temei propuse.

II. Comunismul în România: (2 ore)

II.1. Prezentare generală, instaurarea și etapele evoluției comunismului românesc

III. Județul Gorj: date generale:(2 ore)

III.1. Descriere geografică; aspecte ale evoluției demografice

III.2. Scurtă istorie a Gorjului

IV. Evoluții economice ale județului în perioada 1971-1989 (2 ore)

IV.1. Evoluția industriei.

IV.2 Evoluția agriculturii.

V. Viața politică gorjeană în “Epoca de Aur” (5 ore)

V.1. Schema ierarhică a partidului la nivel local.

V.2. Criterii și modalități de promovare politică

V.3. Administrația locală.

V.4. Securitatea și miliția, organizare și modalități de acțiune.

VI. Organizații de masă și obștești (5 ore)

VI.1. Organizații ale cetățenilor: F.D.U.S., O.D.U.S., Organizația femeilor

VI.2. Organizații ale tinerilor: U.T.C., Organizația pionierilor, Șoimii patriei

VII. Evoluția învățământului gorjean în “Epoca de Aur” (2 ore)

VIII. Cultura gorjeană în perioada 1971-1989 (6 ore)

VIII.1. Instituții de cultură comuniste

VIII.2. Viața literar- artistică

VIII.3. Manifestări cultural-artistice și sportive: Festivalul Național “Cântarea României”, “Daciada”

IX. Opoziție și revoltă – Motru 1981 (2 ore)

X. Revoluția din 1989 în Gorj (2 ore)

NOTĂ: Opționalul este propus pentru 1 oră/săptămână, dintre care: 29 ore predare-învățare ; 4 ore recapitulare-evaluare; 2 ore la dispoziția profesorului

Modalități de evaluare:

Tipuri de evaluare:

- Evaluare formativă (continuă)
- Evaluare sumativă (finală)

Instrumente de evaluare:

- Tradiționale:- probe scrise
- probe orale
- Alternative:- portofoliul
- tema pentru acasă
- tema de lucru în clasă
- autoevaluarea

Sugestii metodologice:

- Discuții de grup și dezbateri
- Metode interactive de grup-învățarea prin descoperire, problematizarea, brainstormingul
- Elaborarea și inițierea unor proiecte și portofolii, individuale și în grupuri de lucru
- Comentarea unor texte, statistici
- Completarea unor fișe de lucru
- Vizite la diverse monumente istorice care amintesc de personalități istorice și culturale gorjene, urmate de comentarea situațiilor întâlnite.(ex, cazul Brăncuși)
- Realizarea de interviuri cu persoane care au cunoscut în mod direct perioada studiată

BIBLIOGRAFIE:

- *În sprijinul activistului de partid*, Tg-Jiu, 1983.
- *Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate*, București, Ed. Politică, 1975.
- Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste, *Raport final*, București, Ed. Humanitas, 2007.
- Consiliul popular al județului Gorj, *Monografia demografică a județului Gorj*, Tg-Jiu, 1976.

- Bărbulescu M., Deletant D., Hitchins K., Papacostea Ș., Teodor P., *Istoria României*, București, Editura Corint, 2002.
- Deletant, Dennis, *România sub regimul comunist*, București, Editura Corint, 1997.
- Georgescu, Vlad, *Istoria Românilor. De la origini până în zilele noastre*, București, Ed. Humanitas, 1995.
- Gorj. *Monografie*, București, Ed. Sport-Turism, 1980.
- Gorun, Gheorghe, *Rezistența la comunism*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2005.
- Huidu, Emil et alii, *Monografia mineritului din Oltenia*, Tg-Jiu, Editura Măiastra, 2008.
- Ijeac, Emil, *Municipiul Tg-Jiu pe scara istoriei*, Tg-Jiu, Editura Măiastra, 2006.
- Mocioi, Ion, *Tg-Jiu*, București, Ed. Sport-Turism, 1998.
- Neculau, Adrian (coordonator), *Viața cotidiană în comunism*, Iași, Ed. Polirom, 2004.
- Olteanu, Cristina, Gheonea, Elena, Gheonea, Valentin, *Femeile în România comunistă*, București, Editura Politeia, 2003.
- Pânișoară, Titu, *Municipiul Tg-Jiu*, Tg-Jiu, Ed. Spicon and Dream Edit, 2002.
- Șerban, Alexandru Doru, *Evenimente și personalități Gorjene*, Tg-Jiu, Ed. Rhabon, 2004.